

INGEZONDEN.

SERUM TEGEN ENCEPHALITIS POSTVACCINALIS.

Wegens het belang der quaestie, ook voor anderen, een vraag aan hen, die hierover schreven.

Waarom werd steeds serum gebruikt en geen bloed? Deze vraag stelde ik mij zelf verschillende malen en toevallig stelde een collega, ook platlandicus, mij deze zelfde vraag.

Inspuiting van bloed ware voor den algemeenen practicus veel eenvoudiger. Maar waarom dan steeds serum?

Zou het niet mogelijk zijn, dat ook de bloedlichaampjes een versterking van de passieve immuniteit zouden opwekken? 1)

Het zijn slechts vragen, doch ieder van ons kan morgen met den dag voor de toepassing van de methode geplaatst worden en daarom zouden wij gaarne weten of en waarom het serum te verkiezen is boven bloed. Is het volstrekt noodzakelijk, dat men intraveneus inspuit? 2) Dit is vooral bij kleine kinderen niet zoo gemakkelijk. En hoe moet men het serum bereiden, snel, goed en goedkoop? 3) Ik vermoed, dat vele collegae gaarne iets naders hieromtrent vernemen.

Doesburg, 14 November 1929.

H. N. KEMME.

1) Serum werd gebruikt, omdat mag worden aangenomen, dat de concentratie van immuunstoffen in serum hooger is dan in bloed. Men kan echter ook wel bloed inspuiten, maar men gebruike dan steeds de dubbele hoeveelheid van serum. Inspuiting in de gluteaalstreek verdient de voorkeur, daar op die plaats snelle resorptie kan geschieden. Het is mij onoekend, dat bloedlichaampjes de passieve immuniteit zouden versterken.

2) Intraveneuse inspuiting is niet beslist noodzakelijk.

3) Het serum bereidt men door het bloed in steriele buisjes eenige uren te laten staan. Men kan dan of afpetteeren of afcentrifugeeren. Een goed conserveermiddel is 0.05 pCt. chinosoloplossing.

J. HEKMAN.

NOG EENS EEN OPTISCH BEDROG.

Terwijl ik nog denkende was over de verschillende verklaringen, die mij over het vorige geworden zijn en waarop ik later hoop terug te mogen komen, heeft mij iets nieuws getroffen, dat ik aan de scherpzinnigheid van belangstellende collega's bij deze mogen onderwerpen. Zondag 3 November 1929, des voormiddags te acht en een kwart uur ben ik een autotocht begonnen van Haarlem naar Apeldoorn. De atmosferische toestand was de volgende. Een druilerige regen, die in de verte in mist scheen over te gaan. Ik zat naast mijn zoon, die chauffeerde. Het eerst merkte ik het hier bedoelde verschijnsel op, toen wij Halfweg gepasseerd waren. Voor ons uit reed wat ik voor een grooten verhuiswagen hield. Toen wij het passeerden, bleek het een auto van gewone grootte te zijn. Eerst dacht ik aan de werking van den regen, die tegen de voorruit bleef hangen. Maar door dat deel van de ruit, dat zich tegenover den chauffeur bevond, zag men hetzelfde. Dit bleef zoo tot aan Apeldoorn. Gewone menschen, die wij ontmoetten, leken in de verte reuzen en kinderen schenen groote menschen. In Apeldoorn klaarde het weer op en weg was de perversie.

Haarlem.

C. G. VAN WALSEM.

Waarschijnlijk moet de waarneming van prof. VAN WALSEM aldus verklaard worden: Een van de middelen, waarvan wij ons (onbewust) bedienen om den afstand van een voorwerp te schatten, is de scherpte van het beeld, dat op ons netvlies ontstaat. Zijn er veel details te zien, dan geeft ons dat den indruk van „nabij”; is het vager, dan denken wij het voorwerp „veraf”. Verder hebben wij de ervaring, dat het beeld des te kleiner wordt, naarmate het voorwerp zich van ons verwijderd.

Een gewone auto op betrekkelijk korten afstand door den nevel heen gezien, maakt door het vage den indruk ver weg te zijn. Het beeld op het netvlies is echter grooter, dan wij het van een gewone auto in de verte verwachtten en daardoor houden wij het voorwerp voor een groote auto, dat is: een verhuiswagen.

M. PINKHOF.

DE PRACTISCHE BETEKENIS VAN EEN NEGATIEVE TUBERCULINE-REACTIE.

De opmerkingen van collega DE ROOY in No. 46 van dit *Tijdschrift*, wil ik in het kort beantwoorden.

1°. Wanneer het lichaam éénmaal met tuberkelbacillen is besmet, blijven deze, naar de gangbare opvatting, in levenden toestand hierin aanwezig. Nu kan de eenige uiting van dit leven de allergie zijn, de gevoeligheid tegenover tuberculine. Zelfs in verkalkte tuberculeuse haarden kan met behulp van de caviaproef de aanwezigheid van *levende*, d. w. z. tot het veroorzaken van tuberculose in staat zijnde tuberkelbacillen worden aangetoond. Verder kan zich van uit een haard, die jarenlang latent is gebleven, een progrediënte tuberculose ontwikkelen, wanneer te eeniger tijd het weerstandsvermogen van den drager gering wordt (z.g.n. endogene reinfectie).

2°. Collega DE ROOY schrijft: Het doel van dr. VOS was, op de belangrijkheid te wijzen van de tuberculinereactie als hulpmiddel voor de schifting van patiënten, die wel of geen sanatoriumbehandeling behoeven, enz.

Uit deze omschrijving blijkt duidelijk, dat het doel van mijn artikel aan collega DE ROOY is ontgaan. Hoewel ik meende, en nog steeds meen, dat ik de werkelijke bedoeling toch voldoende in mijn betoog heb doen uitkomen, en ik niet verwacht, dat ik door velen zoo volkomen zal zijn misverstaan, wil ik hier dat doel nog eens formuleren:

De negatieve tuberculinereactie stelt ons in staat de personen, die niet reageeren te scheiden van degenen, die wel reageeren. Bij de eerste groep kan de tuberculose met groote waarschijnlijkheid worden uitgesloten. Slechts bij de tweede groep komt de vraag ter sprake, of de tuberculose al dan niet „behandlungsbedürftig” of actief is. *Voor de beantwoording van deze vraag is de tuberculinediagnostiek van geen waarde* en hebben wij de beschikking over andere diagnostische hulpmiddelen, die bij deze gevallen door ons naar waarde worden geschat, en geenszins worden verwaarloosd. Ik moge er echter nogmaals op wijzen, dat deze quaestie, in tegenstelling met wat collega DE ROOY heeft begrepen, volkomen naast mijn onderwerp staat, en door mij in het geheel niet te berde is gebracht.

Ik kan moeilijk gelooven, dat vele artsen van consultatiebureaux door mijn artikel tot eenzelfde misvatting omtrent de beteekenis der negatieve tuberculinereactie zullen zijn gekomen als collega DE ROOY, en ik acht daarom het gevaar dat andere, classieke en moderne onderzoekingsmethodes in het gedrang zullen komen, geheel denkbeeldig.

Hellendoorn, 17 November 1929.

HERMAN VOS.